

FRIHETSTIDEN
§
GUSTAVIANSKA TIDEN

1719 - 1772
1772 - 1809

Nordens kulturmöten med andra delar av världen genom vikingars resor och medeltidens handelssystem.*

Statsbildning och kristendomens etablerande i Norden samt konsekvenser av dessa förändringar.*

Likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män under tidsperioden. (s. 98-100)

Vad historiska källor är, till exempel arkeologiska fynd, texter, muntliga berättelser och digitalt material, och hur de kan användas för att ge kunskaper om det förflutna. (s. 107-109)

Historiebruk kopplat till tidsperioden, till exempel hur vikingar framställs i populärkulturen. (s. 101)

*Skolverket har inte tagit upp 1700-talet i det centrala innehållet...

Centralt innehåll

Kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder samt begrepp och långa historiska linjer.

Kritiskt granska och värdera historiska källor.

Förmåga att reflektera över hur historia kan brukas i olika sammanhang och för olika syften.

Kunskaps- krav

Repetition av stormaktstiden

- Pling-Plong-Pong

- Vi ska repetera stormaktstiden i form av en Pling-Plong-Pong
- Ni kommer jobba i era grupper.
- En person per grupp, kommer i tur och ordning välja ett nummer.
- Bakom varje nummer gömmer sig en vanlig fråga, en pling-plong-fråga eller en pong-fråga.
- Du kan svara på egen hand eller ta hjälp av gruppen. Om inte gruppen svarar rätt, får de andra grupperna skriva ett svar.
- En pling-plong-fråga ger mer poäng än en vanliga fråga.
- En pong-fråga ger dig chansen att fördubbla din/gruppens poäng. Poängen dubbleras om du lyckas träffa sopkorgen med en pingisboll.

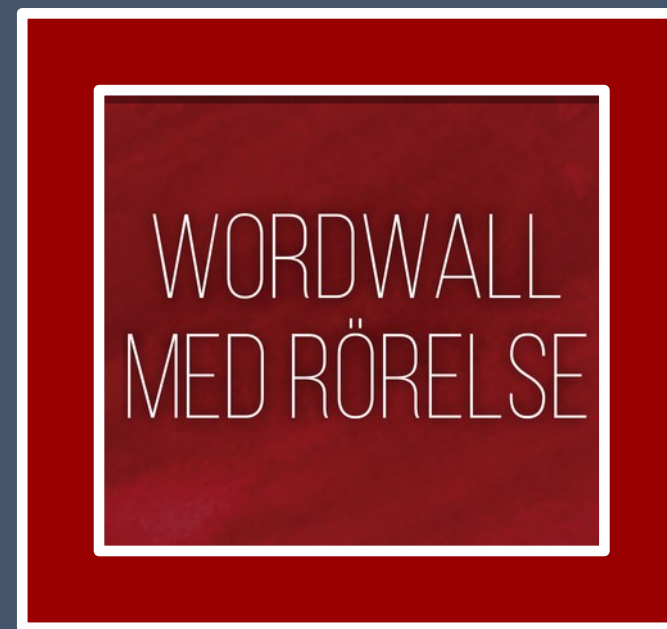

12 viktiga begrepp

– Wordwall med rörelse

- Ni kommer att jobba i axelparen.
- En länk är skickad till en av ert mailadresser. Klicka på den.
- Ni ska matcha ord och begrepp så många gånger som det krävs tills ni får alla rätt.
- Det är dock en liten tvist. När ni rättar era svar i slutet av matchningen, gör ni dubbelt så många upphopp var som ni hade felaktiga svar.

<https://www.wordwall.net/sv/resource/13098710>

- De tolv begreppen som ni nyss jobbat med finns samlade på nästa slide.
- Varje grupp ska utan lärobok berätta vad tre av begreppen som snart syns på tavlan betyder.
- Jag har skrivit in alla begreppen i hjulet. Det kommer att bestämma vilka ord varje grupp kommer att få förklara.
- Innan jag börjar snurra på hjulet, så kommer varje grupp få två minuter med läroboken för att förbereda sig.

<https://www.wordwall.net/sv/resource/13099682>

Repetera
begreppen

Hattar & mössor
Nyodling
Plog
Plöja
Regeringsform
Upplysningen

Riksrådet
Skifte
Svenska Akademin
Tryckfrihet
Växelbruk
Östersjöväldet

12
viktiga
begrepp

Lycklige hafwa wi också warit derut-
nnan, at wi under hela Frihetstiden
haft så Glorwärdige Regenter, som
lskat och warit måne om Swea Mann
Frihet
Ar den politiska tidskriften En Ärlig
Swensk från år 1755.

Makten

- genomgång (s. 93)

- Nya idéer börjar spridas i Europa – inte längre regenterna som hade makten.
- Riksdagen tog viktiga beslut om skatter och lagar – de fyra ständerna.
- Riksrådet var som dagens regering – regenten var ledare, men hade ingen makt.
- Friheten gällde inte alla – bönderna hade inte mycket att säga till om.

Makten

- genomgång forts. (s. 94)

- Religionsfrihet?
  - Tvungna att höra till den protestantiska kyrkan
  - Människor från andra länder fick bo i Sverige fast de tillhörde en annan religion
- Lagarna började bli mer lik nutidens – andra straff
- Skapades två olika partier – hattar och mössor
- Mössorna- ”pratade i nattmössan”
- Hattarna var mest adelsmän – ”Karlar för sina hattar”, att stå för det man säger

Diskutera i era grupper om de olika valen. Jag kommer efter diskussionerna fråga varje grupp vad ni pratat om.

1. Att inte få tro på vad man vill

eller

att inte få skriva vad man vill i böcker och i tidningar?

2. Ett land som krigar mycket, men är rikt

eller

ett land i fred, men som är fattigt?

3. Att det bara är regenten som har all makt

eller

att det bara är de rikaste männen som har all makt?

Pest eller
kolera

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X

Hattar och mössor

- de tio orden

- Ni ska strax få se en film som handlar om de två politiska partierna.
- Ni ska i grupperna komma överens om tio verb och substantiv som ni tror kan nämnas under filmens gång.
- Skriv dem på stencilen som ni fått.
- Målet är att kunna stryka över alla orden innan filmen är slut.
- Om ni har något ord som inte är överstruket, räkna antal bokstäver i dem.
- Antalet bokstäver är ert antal upphopp som ni ska göra i gruppen.

[Frihetstiden \(medienavet.se\)](http://frihetstiden.medienavet.se) Frihetstiden - hattar och mössor (medienavet.se)

Gustav III

- dramatisering på fyra olika sätt

Ni kommer att få dramatisera historien om Gustav III på ett annorlunda sätt:

- Utan ord
- Modern tappning
- På låtsasspråk
- Överdrivet

- Hjulet kommer att få bestämma vem som får välja variant av dramatiseringar först.
- Det finns rum för fem personer i varje grupp.
- Ni får välja mellan att filma dramatiseringen eller att framföra den live. Det bestämmer gruppen tillsammans.
- Skriv ditt namn under den variant du helst vill göra (nästa slide).

Gustav III
- inför
dramatiseringen

Skriv ditt namn under du väljer

Utan ord

Modern tappning

På låtsasspråk

Överdrivet

- Alla hämtar sin SO-skrivbok och slår upp en ny sida.
- Skriv Gustav III i mitten på sidan.
- Ni ska nu fylla på med stödord med hjälp av filmen. Skriv allt som kan vara bra att använda sig av i er dramatisering.
- Varje gång ordet kung sägs, ska alla som har ett förnamn som börjar på en vokal, göra ett upphopp
- Varje gång namnet Gustav sägs, ska alla som har ett förnamn som börjar på en konsonant, tar sig snabbt och tyst till klassrummets bakersta vägg, nudda den och ta sig tillbaka.

Gustav III (medienavet.se)

Gustav III
- samlar fakta till
dramatiseringen

- Samlas nu i de olika dramatiseringsgrupperna, med ett tomt A4-papper och sammanställ era stödord.
- Med hjälp av er gemensamma tankekarta och grundboken ska ni nu bestämma hur er dramatisering ska gå till.
- Fundera också på om ni ska filma med Ipad eller om ni ska spela upp live.
- Alla måste inte synas i bild eller agera, men alla ska ha en uppgift i projektet.
- Vid redovisningen kommer jag höra med gruppen hur ni lagt upp arbetet.
- Ni kommer att ha två hela lektioner på er.

GUSTAV III
- efter filmen

- Du och din axelkompis vill "sälja in" en idé. Ni är entreprenörer på 1700-talet.
- Ni har några idéer på hur man kan göra jordbruket mer effektivt.
- Ni vill sälja de här idéerna.
- Ni ska förbereda er inför ett möte med ett företag som kanske kan tänka sig att köpa in era idéer.
- Använd er av grundboken och klippet nedan för inspiration.

på SVTs Draknästet juni 2009- YouTubeStorytelStorytel
Jonas Tellander presenterar Jonas Tellander presenterar

Jordbruket - Draknästet

Ni ska göra en presentation av era nytänkande, fräscha och effektiva idéer som ni tror jag göra stora förändringar för jordbruket och samhället.

- Svara på frågorna:
  - Hur ser det ut nu?
  - Vilka förändringar skulle ni vilja göra?
  - Vilka konsekvenser skulle de förändringarna innebära?
- Hur ni väljer att presentera idéerna bestämmer ni själva.
- Ni kommer att få en lektion på er att förbereda er inför "säljmötet".

Jordbruket
- förberedelser
inför Draknästet

LÄRARLÖGNER

Historiebruk

- Lärarlögner

- Jag kommer att berätta fyra olika storys som har med historiebruk att göra.
- I varje historia kommer jag att väva in en lögn.
- Varje grupp ska försöka lista ut vad i varje story som jag ljuger om.
- Skriv ner på en lapp och lämna till mig.

12 viktiga begrepp

- stafetten

- Längst fram i klassrummet ligger ett papper med de begrepp som vi jobbade med i början av området.
- Längst bak i klassrummet står basgrupperna på led.
- Ni ska som grupp skriva förklaringar till begreppen.
- En ur varje grupp börjar.
- Spring fram till pappret, skriv förklaring på ett ord, spring tillbaka.
- Pennan är stafettpinnen.
- När ni hör en signal får ledet använda sig av grundboken för att kontrollera/hitta svar, fram till nästa signal ljuder.

Skapa Kahoot

- Varje grupp får X antal sidor att jobba med.
- Ni ska skriva fem frågor/grupp med hjälp av de sidor som ni blivit tilldelade.
- Skriv varje fråga på separata lappar.
- Skriv tre rimliga alternativ och det rätta alternativet.
- Ringa in det alternativ som är korrekt.
- Ge lapparna till mig när de blir klara så lägger jag in dem i en Kahoot.

Spela egen Kahoot

- Nu ska vi spela den Kahoot som ni tillsammans skapat.
- Ni ska jobba två och två.
- Hjulet kommer att bestämma vem ni ska jobba med.
- Lycka till!

- Fundera och diskutera i era grupper om vad ni kommer ihåg från det här området.
- Hjulet kommer välja ut tovl av er som kommer att få skriva något var på tavlan till vår gemensamma tankekarta

Gemensam sammen- fattning

Gemensam
samman-
fattning

HISTORIA
4 - 6
ÖVNINGSBOK

MICHAEL ENGSTRÖM
JAN WIKLUND

C
A
P
E
N
S
I
S

Diagnos

(s 71 i övningsboken)

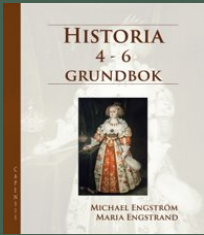
Vad kommer ni ihåg om perioden 1809-1905?

Läs frågorna noga.

Ta god tid på er.

Lycka till!

SO 4-6

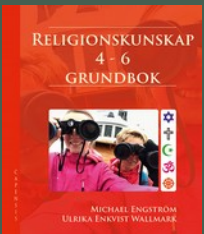

Under 2021 kommer Capensis böcker revideras utifrån SKOLFS 2020:93.

- Historia 4-6 grundbok (mars -21), övningsbok (april -21)
- Samhällskunskap 4-6 grundbok (maj -21), övningsbok (juni -21)
- Religionskunskap 4-6 grundbok (oktober -21), övningsbok (nov -21)
- Geografi 4-6 grundbok (december -21), övningsbok (jan -22)

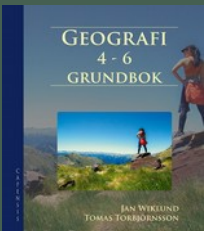

Jan Wiklund

redaktör för SO 4-6

0730-61 86 64

"Böcker i SO 4-6"
Grundbok 150 kr
Övn.bok 70 kr

"Ulricas lektionsförslag"
Ni hittar dem på på Capensis webbplats.
Gratis

"Capensis tidslinje Historia 4-6"
(2,4x0,19 m)
200 kr

UR LED ÄR TIDEN

Först till 60: Varje lag satsar 2-10 kort. Kan laget lägga dem i tidsordning får de behålla dem. Först till 60 vinner.
Patiens: Lägg alla 130 kort i rätt tidsordning. Kontrollera om det blev rätt.
Jeopardy: Titta på svaret. Vad är på andra sidan? Dra slumpvis ett kort i taget ur högen. Turas om och behåll kortet vid rätt svar.

Epok: Lägg ut 25 kort. Välj ut fem kort som kommer från samma epok. Behåll dem om det stämmer. Vänd upp fem nya kort.
Kompisen: Lägg ut 25 kort. Välj ut två kort som kommer direkt efter varandra i nummerföljd, till exempel nr 54 och 55.
Utmaningen: Dra kort ur leken och turas om att svara först. Närmast årtalet får behålla kortet.

"Ur led är tiden"
Spelet med 130 frågekort (6x6 cm).
100 kr/st eller 400 kr/fem stycken